

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 25 października 2011 r.

sprawy z protestu wyborczego w sprawie Z. K.

przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

Uzasadnienie

Pismem z dnia 12 października 2011 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego: 19 października 2011 r.) Z. K. wniósł protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Skarżący wniósł protest „przeciwko odrzuceniu głosów jako nieważne, pomimo iż obywatel wyborca postawił swoją tożsamość na polu przynależnym tylko temu – jedynie temu kandydatowi” a także „przeciwko zastosowaniu podstępnych – tak cienkich długopisów – że zeszytniałe i niezborne starcze palce i tych z częściowym niedowładem i tych ułomnych trzepoczących się rąk, nie były w stanie ułapić porządnie, aby choć trochę porządniej nakreślić swoją tożsamość w tym akcie wyborczym”. Wskazał, że jest to jednocześnie protest „przeciwko bezkrytycznej i nazbyt restrykcyjnej nadinterpretacji regulaminu wyborczego przez

członków komisji, który nakazuje zaliczać tylko głosy tych wyborców, którzy potrafili swoją tożsamość wyrazić tylko dwoma kreskami krzyżującymi się w wyznaczonym polu”.

Ponadto wnoszący protest zarzucił, że lokal wyborczy Obwodowej Komisji Wyborczej Nr [...] nie był przystosowany do potrzeb ludzi niepełnosprawnych oraz był źle oświetlony.

Państwowa Komisja Wyborcza pismem z dnia 21 października 2011 r. wniosła o uznanie protestu za nieuzasadniony. Stwierdziła, że wnoszący protest nie wskazuje, czy jest to protest przeciw ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w dniu 9 października 2011 r., czy też przeciw ważności wyborów w okręgu lub wyborowi posła albo senatora. Uznała, że wnoszący protest formułuje w nim zarzuty: nieprawidłowego ustalenia wyników głosowania przez Obwodową Komisję Wyborczą nr [...], poprzez nieprawidłowe kwalifikowanie głosów nieważnych; zapewnienie w lokalu wyborczym długopisów utrudniających prawidłowe oddanie głosu oraz niedostosowanie lokalu wyborczego do potrzeb wyborców niepełnosprawnych.

Państwowa Komisja Wyborcza, odnosząc się do pierwszego zarzutu, stwierdziła, że ustalenie stanu faktycznego wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego, do czego Państwowa Komisja Wyborcza nie jest uprawniona. Poinformowała przy tym, że nie otrzymała sygnałów o nieprawidłowościach dotyczących ustalania wyników głosowania w Obwodowej Komisji Wyborczej Nr [...]. Ponadto z informacji przedstawionej Państwowej Komisji Wyborczej przez Okręgową Komisję Wyborczą w N.. wynika, że żaden mąż zaufania, w tym wnoszący protest, nie wniósł uwag do protokołów głosowania sporządzonych przez Obwodową Komisję Wyborczą nr [...]. Stwierdziła ponadto, że z przedstawionego przez wnoszącego protest opisu sposobu kwalifikowania głosów nieważnych przez tę Obwodową Komisję Wyborczą wynika, że postępowwała ona zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U. Nr 21, poz. 112 ze zm.). Wskazała, iż z treści protestu wynika, że jako głosy nieważne zostały uznane przez Komisję Obwodową wyłącznie głosy niespełniające określonych w przepisach Kodeksu wyborczego wymagań.

Odnosnie do zarzutu drugiego Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że zgodnie z art. 82 Kodeksu wyborczego protest przeciwko ważności wyborów może być wniesiony z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom lub naruszenia przepisów Kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów. Wnoszący protest stawia natomiast zarzut nie dotyczący naruszenia przepisów, lecz sposobu organizacji wyborów, zatem w tym zakresie protest nie spełnia wymagań formalnych.

Odnosnie do zarzutu trzeciego Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniła, że na obszarze Zakopanego utworzono 23 lokale wyborcze, z których 7 było dostosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Lokal Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] nie został wskazany jako lokal przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, nie musiał zatem spełniać wymagań określonych dla takich lokali.

Prokurator Generalny pismem z dnia 20 października 2011 r. wniósł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu. W uzasadnieniu wskazał, iż protest nie spełnia warunków określonych w art. 241 § 1 w związku z art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego. Zauważył, że Kodeks wyborczy zawiera szereg uregulowań mających na celu zagwarantowanie osobom niepełnosprawnym realną możliwość skorzystania z czynnego prawa wyborczego. Warunkiem jest jednak zwrócenie się takiej osoby o pomoc. Najistotniejszym wyrazem woli ustawodawcy zapewnienia możliwości korzystania z prawa wyborczego przez takiego wyborcę jest przepis art. 54 § 1 i 3 Kodeksu zezwalający na głosowanie osobie niepełnosprawnej lub takiemu wyborcy, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 75 lat poprzez pełnomocnika. Wskazał także, iż zarzuty wnoszącego protest dotyczące zagadnienia odnoszącego do techniki (sposobu) oddania głosu oraz zasady interpretacji ważności głosu, oprócz swej wyżej wskazanej niezasadności, przede wszystkim nie wchodzą w zakres przedmiotowy protestu wyborczego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 101 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów do

Sejmu i Senatu na zasadach określonych w ustawie. Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy stanowi, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 241 § 3). Przedmiotem zarzutów może być dopuszczenie się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub naruszenie przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów (art. 82 § 1).

Z przedstawionej w proteście argumentacji wynika, że wnoszący protest zarzuca, po pierwsze, że Obwodowa Komisja Wyborcza nr [...] zakwalifikowała - jako nieważne - głosy oddane przez wyborców niepełnosprawnych, którzy nie byli w stanie postawić na karcie do głosowania znaku „x” (dwóch przecinających się linii w obrębie kratki) w kratce z lewej strony obok nazwiska kandydata, na którego chcieli oddać swój głos w wyborach. Podaje przy tym przykłady graficzne sposobu oddania głosu przez tych wyborców, które zostały zdyskwalifikowane przez Komisję. Żaden z tych przykładów nie stanowi dwóch przecinających się linii w obrębie kratki, czego wymaga - dla ważności głosu - przepis art. 227 § 1 i art. 268 § 1 Kodeksu wyborczego. Stosownie do treści tego pierwszego przepisu (dotyczącego wyborów do Sejmu): „Wyborca głosuje tylko na jedną listę kandydatów, stawiając na karcie do głosowania znak "x" (dwie przecinające się linie w obrębie kratki) w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego z kandydatów z tej listy, przez co wskazuje jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu”. Przepis zaś art. 268 § 1 Kodeksu wyborczego (odnoszący się do wyborów do Senatu) stanowi, że „Wyborca głosuje na określonego kandydata, stawiając na karcie do głosowania znak "x" (dwie przecinające się linie w obrębie kratki) z lewej strony obok jego nazwiska”. W istocie zatem wnoszący protest nie tyle kwestionuje sposób ustalania wyników głosowania w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...], co wyraża swój sprzeciw przeciwko zastosowanej przez tą Komisję ustawowej regulacji dotyczącej sposobu oddania głosu. Inaczej rzecz ujmując, przedmiotem powyższego zarzutu jest rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 227 § 1 i art. 268 § 1 Kodeksu wyborczego, które dla uznania głosu za ważny wymaga, aby wyborca postawił w

obrębnie kratki (a nie gdzie indziej) „krzyżyk” składający się z dwóch (a nie więcej) przecinających się linii. Jak wyżej wskazano, podstawę protestu wyborczego może stanowić naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego, a nie ich kwestionowanie i postulowanie odstępstwa od ustawowej zasady z uwagi na uwarunkowania fizyczne wyborcy.

Drugim zarzutem jest niedostosowanie lokalu wyborczego Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] do potrzeb ludzi niepełnosprawnych (przeszkody architektoniczne, długopisy nieprzystosowane do fizycznych ułomności osób głosujących, słabe oświetlenie). Dotyczy on organizacji wyborów, a nie naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego, dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów.

Stosownie do treści art. 243 § 1 Kodeksu wyborczego, Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 Kodeksu wyborczego . Protest „niespełniający warunków określonych w art. 241 Kodeksu wyborczego” to protest powołujący się na zarzuty inne niż wymienione w zacytowanym wyżej art. 82 § 1 tego aktu prawnego, co miało miejsce w niniejszej sprawie.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.